

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 775

van **IMMANUEL DE REUSE**

datum: 19 augustus 2022

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Woonzorgvoorzieningen - Diensten voor oppashulp

Vrijwilligers en verenigingswerkers kunnen dienst doen als oppashulp ter ondersteuning of bij afwezigheid van de mantelzorger. Een dienst voor oppashulp wordt omschreven als "een woonzorgvoorziening die als doelstelling heeft gebruikers met een zorg- en ondersteuningsvraag en hun mantelzorgers te ondersteunen in de thuiszorgsituatie door oppashulp met vrijwilligers en verenigingswerkers te bieden". De dienst voor oppashulp staat in voor de coördinatie tussen vraag en aanbod en de werking van onder andere vrijwilligers in functie van oppas.

Een dienst voor oppashulp kan worden erkend door Zorg en Gezondheid. Daarnaast kan er inspectie gebeuren door Zorginspectie.

1. Hoeveel erkende diensten voor oppashulp zijn er in Vlaanderen?
2. Welke subsidies ontvangen de erkende diensten voor oppashulp?
3. Hoe wordt gecontroleerd of de diensten voor oppashulp de nodige initiatieven nemen om tegemoet te komen aan het kwaliteitsdecreet?
4. Hoeveel inspecties zijn er de laatste vijf jaren gebeurd bij de diensten voor oppashulp? Welke inbreuken werden er vastgesteld en wat waren de voornaamste conclusies? Waren deze inspecties aangekondigd of onaangekondigd? Indien onaangekondigd, wat was de aanleiding voor deze inspecties? Welke sancties werden er desgevallend genomen? Werden er al vergunningen ingetrokken? Graag een overzicht van de inspecties per jaar en per dienst voor oppashulp.
5. Hoeveel ouderen hebben de laatste vijf jaren gebruikgemaakt van oppashulp? Graag een overzicht per jaar.
6. Hoeveel vrijwilligers en verenigingswerkers voor oppashulp zijn er in Vlaanderen? Is dat voldoende om aan de vraag naar oppashulp tegemoet te komen? Welke evolutie is er merkbaar in het aantal vrijwilligers?
7. Hoe evalueert de minister de werking van de diensten voor oppashulp? Zijn er knelpunten bekend? Zo ja, welke initiatieven neemt de minister om daaraan tegemoet te komen?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 775 van 19 augustus 2022

van **IMMANUEL DE REUSE**

1. Er zijn 58 diensten voor oppashulp die erkend zijn door Zorg en Gezondheid. Daarvan zijn er drie erkend voor de regio die bestaat uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, de andere zijn erkend voor een regio die telkens bestaat uit een of meer bestuurlijke arrondissementen van het Vlaamse Gewest.
2. De basissubsidie voor de diensten voor oppashulp voor het jaar 2022 bedraagt 37.012,38 euro. Daarnaast ontvangen die diensten een forfaitair bedrag van 2,042 euro per uur oppashulp dat boven op de eerste 5000 uur (3000 uur voor een dienst die erkend is voor de regio die bestaat uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad) gepresteerd wordt, tot maximaal het urencontingent dat toegekend werd.

Diensten voor oppashulp die minder dan 5000 uur oppashulp gepresteerd hebben in de regio waarvoor ze erkend zijn (3000 uur voor de diensten die erkend zijn voor de regio die bestaat uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad), hebben geen recht op subsidies voor dat jaar. Een dienst die tijdens het eerste jaar dat hij voor subsidiëring in aanmerking komt dat minimale aantal uren oppashulp niet haalt, behoudt echter wel zijn recht op de basissubsidie.

3. Een dienst voor oppashulp moet binnen maximaal één jaar na de datum van het erkenningsbesluit voldoen aan alle erkenningsvoorwaarden. Daarom voert Zorginspectie één jaar na de datum van het erkenningsbesluit een inspectie uit bij een nieuwe dienst voor oppashulp, waarin nagegaan wordt of de dienst in kwestie voldoet aan alle erkenningsvoorwaarden, waaronder de voorwaarden voor de kwaliteit van de zorg en ondersteuning.
4. In 2017 werd er geen inspectie uitgevoerd. In 2018 werd er één inspectie uitgevoerd, naar aanleiding van een klacht (bij i-mens – toen nog Solidariteit voor het Gezin – Regio Oudenaarde-Aalst). In 2019 werden er 2 inspecties uitgevoerd, bij nieuwe diensten die één jaar erkend waren (CM Antwerpen Noord en Thuiszorg Brabant). In 2020 en 2021 werden er geen inspecties uitgevoerd, omdat Zorginspectie tijdens de COVID-19-pandemie prioritair ingezet werd in andere sectoren (woonzorgcentra, ...).

De drie inspecties waren allemaal aangekondigd. Tijdens de inspectie bij i-mens Regio Oudenaarde-Aalst naar aanleiding van de klacht werden er geen tekorten op de erkenningsnormen vastgesteld. Ook bij de inspectie bij CM Antwerpen Noord na één jaar erkenning werden er geen tekorten vastgesteld. Bij Thuiszorg Brabant werden wel twee tekorten vastgesteld (Zorg en Gezondheid heeft aan Thuiszorg Brabant gevraagd om die tekorten weg te werken, wat ook gebeurd is):

- er ontbraken enkele verplichte elementen in het kwaliteitshandboek;
- in de publicaties over de hulpverlening werd nergens vermeld welke hulp een dienst voor oppashulp niet mag verlenen (bijvoorbeeld: verpleegkundige taken, onderhoud van de woning, ...).

Zorg en Gezondheid volgt ook op andere manieren op of de diensten blijven voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, o.a. aan de hand van de gegevens die de diensten doorsturen naar VO, het systeem van elektronische gegevensuitwisseling tussen de

diensten en Zorg en Gezondheid, dat onder meer gebruikt wordt voor de berekening van de subsidies. Op die manier werd vastgesteld dat de dienst voor oppashulp van Zorgbedrijf Antwerpen er niet in slaagde om te voldoen aan de erkenningsnorm die bepaalt dat een dienst jaarlijks minstens 5000 uur oppashulp moet aanbieden, waarna de erkenning van die dienst ingetrokken werd (in 2019).

5. Hieronder vindt u per jaar het aantal ouderen (65 jaar of ouder) dat oppashulp gekregen heeft van de diensten voor oppashulp:
 - 2017: 7300 ouderen;
 - 2018: 6877 ouderen;
 - 2019: 6537 ouderen;
 - 2020: 5900 ouderen;
 - 2021: 7434 ouderen.
6. Hieronder vindt u per jaar het aantal vrijwilligers en verenigingswerkers waarop de diensten voor oppashulp beroep deden:
 - 2017: 4048 personen;
 - 2018: 4081 personen;
 - 2019: 3817 personen;
 - 2020: 3524 personen;
 - 2021: 3604 personen.

Sinds begin 2021 kunnen de diensten voor oppashulp geen verenigingswerkers meer inzetten. Het Grondwettelijk Hof heeft de federale wetgeving die dat statuut regelde, namelijk vernietigd.

De diensten voor oppashulp gaven aan dat het tijdens de COVID-19-pandemie in 2020 en 2021 moeilijker was om voldoende vrijwilligers te vinden. De diensten merkten dat de rekrutering moeizaam verliep, omdat ook elders in de zorg vaak beroep gedaan werd op vrijwilligers, onder andere in de vaccinatiecentra. En de vrijwilligers waarover de diensten wel konden blijven beschikken nog meer uren inzetten, was vaak niet meer mogelijk, omdat zij het jaarplafond al bereikt hadden dat van toepassing is voor de forfaitaire kostenvergoedingen voor vrijwilligers (ook al ligt dat jaarplafond hoger dan voor de meeste andere vrijwilligers).

7. Behalve het probleem dat ik vermeld heb in het antwoord op vraag 6, ken ik geen knelpunten in verband met de diensten voor oppashulp. Jaarlijks worden vertegenwoordigers van de sector van de diensten voor oppashulp uitgenodigd voor een structureel overleg, waar eventuele problemen aan bod kunnen komen.